

Warszawa, 4 grudnia 2023 r.
KL/459/206/AZ/2023

Pan
Janusz Cichoń
Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych
Sejm RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku ze skierowaniem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) oraz poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowym wsparciu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 73) do Komisji Finansów Publicznych, Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko wraz z zawartą w nim analizą.

Uprzejmie proszę o zapoznanie się ze stanowiskiem oraz rozważenie uwzględnienia go w toku dalszych prac.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu: Stanowisko Konfederacji Lewiatan dot. rządowego (druk nr. 65) oraz poselskiego (druk nr. 73) projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowym wsparciu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dot. rządowego (druk nr. 65) oraz poselskiego (druk nr. 73) projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowym wsparciu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom

W dalszej kolejności:

- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) – określany jest jako „Projekt Rządowy”
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowym wsparciu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 73) – określany jest jako „Projekt Poselski”

Główne konkluzje analizy:

1. przedłużenie „wakacji kredytowych” jest rozwiązaniem nieuzasadnionym i wiążącym się także z ryzykiem kosztów dla obywateli w krótkim/średnim terminie. Główną rekomendacją jest nieprzedłużanie wakacji kredytowych na 2024 r.
2. z dwóch przedstawionych projektów, w przypadku decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych, **należy odrzucić Projekt Rządowy** (powody: wyższe koszty rozwiązania które w części mogą być przeniesione na obywateli, niedopracowanie, brak kryteriów i w dużej mierze wsparcie także dla osób nie mających problemów ze spłatą kredytu) oraz **należy procedować nad Projektem Poselskim** (powody: ogranicza negatywne skutki ekonomiczne, większe dopracowanie, precyzyjniejsze zaadresowanie potrzebujących).
3. w przypadku decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych, **rozważenie zaproponowanych rekomendacji w ramach Projektu Poselskiego.**

Możliwe skutki wprowadzenia tzw. „wakacji kredytowych” w 2024 w krótkim/średnim terminie:

- odroczenie (zawieszenie) czterech rat kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej (z wyłączeniem kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty innej niż waluta polska) na rzecz części kredytobiorców
- poniesienie kosztu przez emerytów/oszczędzających poprzez wyceny portfeli inwestycyjnych (negatywny wpływ na akcjonariuszy kanałem indywidualnych inwestorów, OFE, PPK¹)

¹ W tej kwestii np.: M. Zieliński, Wakacje kredytowe – zabrać biednym, by dać bogatym?, DGP, 13 sierpnia 2022, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/finanse-osobiste/artykuly/8517900,wakacje-kredytowe-konsekwencje-gospodarka-banki.html>

LEWIATAN

- poniesienie części kosztu przez klientów banków poprzez wzrost kosztów/spadek opłacalności usług finansowych (przerzucalność kosztów)
- poniesienie części kosztów przez sektor bankowy (co ma wpływ na np.: jego rozwój i finansowanie przez niego rozwoju gospodarki)
- poniesienie kosztów przez gospodarstwa domowe poprzez negatywny wpływ wakacji kredytowych na inflację (co dotyczy zwłaszcza osób uboższych)
- negatywny wpływ na moralność płatniczą (zjawisko pokusy nadużycia wz. nagłą ingerencją państwa w stosunek umowny przy uwzględnieniu np.: że już obecnie 49,6% respondentów uważa, iż można usprawiedliwić - czasem, często lub zawsze - gdy ktoś zaciąga kredyt, nie zapoznając się dokładnie z warunkami spłaty²)

I. **Zasadniczy wniosek analizy: przedłużenie „wakacji kredytowych” w każdej formie jest rozwiązaniem nieuzasadnionym i wiążącym się z ryzykiem kosztów dla obywateli w krótkim/średnim terminie, a także istnieje już system wsparcia (Fundusz Wsparcia Kredytobiorców).**

„Wakacje kredytowe” to dodatkowe i nadzwyczajne wsparcie do już istniejących rozwiązań w ramach Funduszu Wsparcia Kredytobiorców³. Sprawdzenia zatem wymaga czy ten nadzwyczajny (tj. nieistniejący przed okresem pandemii, tymczasowy, dodatkowy do stałych rozwiązań) instrument uzasadniają nadzwyczajne okoliczności. Poniżej zaprezentowane zostają dane Biura Informacji Kredytowej w przedmiocie opóźnień dot. złotych kredytów mieszkaniowych:

Tabela nr. 1 zestawienie udziału złotych kredytów mieszkaniowych z opóźnieniem (liczbowo i kwotowo) powyżej 30 i 90 dni (dane: Biuro Informacji Kredytowej).

Waluta na datę zestawienia
PLN

data zestawienia	udział op. pow. 30 dni liczba	udział op. pow. 30 dni kwota	udział op. pow. 90 dni liczba	udział op. pow. 90 dni kwota
2018-01-31	2,0%	3,9%	1,5%	3,4%
2018-12-31	1,9%	3,9%	1,5%	3,4%
2019-12-31	1,7%	3,6%	1,4%	3,1%
2020-12-31	1,6%	3,2%	1,3%	2,9%
2021-12-31	1,4%	2,8%	1,2%	2,5%
2022-12-31	1,7%	3,3%	1,3%	2,9%
2023-10-31	1,8%	3,7%	1,4%	3,2%

² ZPF, Moralność Finansowa Polaków. Edycja 2023, Raport ZPF, s. 14, <https://zpf.pl/moralnosc-finansowa-polakow/>

³ Informacje dot. FWK: https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/fundusze/fundusz-wsparcia-kredytobiorcow/?extensionid=&gad_source=1&gclid=Cj0KCQiA35urBhDCARIsAOU7QwkyDie8iJ8dA_WURSVrRudqJcfouZVkhPJdUEQTp1YeflddmccNJRqIaAmJTEALw_wcB oraz Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Z Tabeli nr. 1 wynika⁴, iż na koniec października 2023 r. udział kredytów mieszkaniowych (liczbowo) o opóźnieniu powyżej 30 dni wynosił 1,8%, a powyżej 90 dni 1,4% co prowadzi do wniosku, iż jakość portfela kredytowego była na dobrym (stabilnym) poziomie, a w ujęciu względnym na porównywalnym (nieco lepszym) co w 2018 roku. To samo wskazać można w kontekście kwotowym. Na marginesie tego spostrzeżenia, mając na uwadze przyrost nowych kredytów (np.: w związku z programem kredyt 2%⁵) istnieje większe niż mniejsze prawdopodobieństwo, iż – przynajmniej w najbliższym okresie – jakość portfela kredytowego ulegnie poprawie.

Dane za ostatnie niecałe 5 lat wskazują, iż nie nastąpiło nadzwyczajne pogorszenie portfela kredytowego które usprawiedliwiałyby nadzwyczajne rozwiązanie w postaci „wakacji kredytowych”.

Wskazać także należy na przykładowe okoliczności makroekonomiczne które również nie uzasadniają przedłużenia „wakacji kredytowych”. Stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymuje się w 2023 między 5, a 5,5% przy czym od lipca do października na poziomie 5%⁶. Rada Polityki Pieniężnej podjęła w II połowie 2023 roku dwie decyzje o obniżce stóp procentowych (0,75 pp. we wrześniu i 0,25 pp. w październiku). Należy także zauważyć poprawiającą się siłę nabywczą gospodarstw domowych. W tym kontekście z ostrożnością trzeba spoglądać na poziom inflacji CPI: z jednej strony jest on niższy w końcu 2023 r. niż w 2022 r. i poniżej poziomu inflacji galopującej (co jest środowiskiem lepszym i niesprzyjającym wakacjom kredytowym), z drugiej strony istnieją czynniki (min. 800+, podwyżka płacy minimalnej, wpływ efektu bazy, koniec efektu orlenowskiego) które mogą sprawić jej odbicie powyżej 7% w części 2024 i przedłużające się problemy w zejściu do celu inflacyjnego. Wakacje kredytowe są czynnikiem proinflacyjnym, a kluczowym sposobem na wsparcie kredytobiorców jest dezinflacja - trwała obniżka inflacji do celu inflacyjnego.

Dlatego też główną rekomendacją jest nieprzedłużanie wakacji kredytowych na 2024 r.

II. Rekomendacje na wypadek decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych na 2024 r.

- 1. Rekomendowane jest odrzucenie Projektu Rządowego.** Po pierwsze, maksymalizuje on negatywne skutki ekonomiczne, po drugie jest wewnętrznie sprzeczny – jego konstrukcja

⁴ Trzeba mieć na uwadze różne czynniki wpływające na wskazany zestaw danych w tym np.: cesje wierzytelności.

⁵ Ł. Pawłowski, Ile "Bezpiecznych kredytów 2 proc." udzieliły banki? MRiT podało dane, Bankier.pl, 20 listopada 2023, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ile-Bezpiecznych-kredytow-2-proc-udzielily-banki-MRiT-podal-o-dane-8649352.html>

⁶ GUS, Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990-2023, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2023,4,1.html>

jest pomyślana w ten sposób, iż w dużej mierze wsparcie dotyczyć będzie także osób nie mających problemów ze spłatą kredytu.

2. **Rekomendowane jest procedowanie Projektu Poselskiego.** Po pierwsze, ogranicza on negatywne skutki ekonomiczne, po drugie jest spójny – koncentruje istotę wsparcia na osobach które znalazły się w trudniejszej sytuacji materialnej (rozumianej jako ta określona w projektowanym art. 3 ust. 3a Projektu Poselskiego).
3. **Proponowane jest rozważenie następujących zmian w Projekcie Poselskim które pozwoliłyby doprecyzować grupę wsparcia:**

➤ **Wykluczenie kredytów na stałą stopę procentową.**

Pozwoliłoby to precyzyjnie zaadresować wsparcie tj. do kredytobiorców których dotyczy zmienność rat.

➤ **Rozważenie dodania progu kwotowego kredytu tj. od 500 tys. PLN dla osoby samotnej oraz od 600 tys. PLN dla osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe powyżej którego nie istniałaby możliwość skorzystania z wakacji kredytowych.**

Wskazane progi pochodzą z rozwiązania w ramach kredytu 2% i w założeniu tego rozwiązania tworzą kryterium: oddzielają pomoc zasadną (kierowaną do uboższej grupy kredytobiorców) i tę niezasadną (oddzielając grupę zamożniejszych kredytobiorców). Skoro ustawodawca – a co za tym idzie państwo – wskazał takie progi jako te które upoważniają do uzyskania wsparcia od samego państwa, to tym bardziej ustawodawca nie powinien wymagać braku progów w przypadku wakacji kredytowych gdzie ich koszt ponosić będą przedsiębiorcy (banki) oraz gospodarstwa domowe. Podkreślić należy, iż wakacje kredytowe są rozwiązaniem nadzwyczajnym oraz dodatkowym do już funkcjonującego Funduszu Wsparcia Kredytobiorców.

➤ **Wprowadzenie:**

- złożenia odrębnego wniosku dla każdego miesiąca objętego wakacjami kredytowymi i możliwości złożenia wniosku na dany kwartał nie wcześniej niż 14 dni przed rozpoczęciem tego kwartału,

- udokumentowania przez kredytobiorców wysokości dochodu (np. poprzez przedstawienie zaświadczenia o wpływach na rachunek bankowy za poprzedni kwartał, zaświadczenia o dochodach, decyzji o przyznaniu renty/emerytury).

Pozwoliłoby to dostarczyć mechanizmów weryfikacji czy pomoc jest należna czy też nie (których obecnie brak w Projekcie Poselskim) oraz ograniczyć nadużycia. Pomoc powinna trafiać do potrzebujących, a proporcja raty do dochodu ulega zmianie w ciągu roku – stąd konieczność aktualizacji informacji.

LEWIATAN

- **Przedłużenie wydluzenie vacatio legis projektu – wejście w życie ustawy 26 lutego 2024 r. - oraz zasada żeby w pierwszym kwartale możliwe było składanie wniosku o zawieszenie dla marca.**

Sektor bankowy powinien mieć możliwość rzetelnego przygotowania się (m.in. technologicznie i proceduralnie) do przedłużenia wakacji kredytowych.

Konfederacja Lewiatan, KL/459/206/AZ/2023

member of BUSINESS at OECD

member of BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy